

't Ezelsvel

Postiljon van de Vlaamse Academici - Regio Brugge

Nr. 144 - Augustus '25 (Memoires van een taalman)

Vernaculair

Hugo Brouckaert

hugo.brouckaert@skynet.be

Ergens in de jaren tachtig van de vorige eeuw kwam ik door een samenloop van omstandigheden in een Belgisch-Nederlandse werkgroep terecht, die door een Europese instantie belast was met de voorbereiding van het Nederlandstalige deel van een meertalig verklarend en geïllustreerd woordenboek over bouwkunde.

Wij kwamen om de maand samen in de lokalen van een overheidsdienst, afwisselend in Nederland en in België. Zo'n werkdag begon met een bespreking van een aantal termen, onderbroken door een sobere broodjeslunch en soms eens gevolgd door een leerzaam bezoek in de stad van de gastheer: de renovatie van het paleis op de Meir in Antwerpen, de Sint-Janskathedraal in Den Bosch, van die dingen.

Na zes vergaderingen waren we het al eens geworden over een dertigtal termen, waaronder balksleutel, architraaf, kraagsteen, timpaan en palladiaanse vensters. De maaltijden in Nederland, die - zoals bekend - bestaan uit twee broodjes kaas en een glas karnemelk,¹ werden in Vlaanderen opgewerkt tot een driegangenlunch met aperitief, wijn en koffie. Binnen de kortste keren vonden onze Nederlandse vrienden de vergaderingen in België veel leuker.

Toen mijn dienst in de Brusselse Wetstraat aan de beurt was, kwam ik op het idee om een hele dag uit te trekken, onder meer voor de destijds in onze Nederlandse

¹ Soms wordt daarbij een klein kommetje 'circushagel' geserveerd: suikerkorreltjes in verschillende leuke kleurtjes. Knus Hollands.

woordenboeken totaal onbekende term vernaculaire (Frans) of vernacular (Engels), waarop we al een tijdje hadden zitten broeden zonder tot een bevredigend resultaat te komen.

Mijn directeur zag de ernst van de toestand in en was van oordeel dat ik op het culinaire vlak niet kon onderdoen voor mijn Vlaamse voorgangers. Mijn werkvloer had toen nog geen eigen personeelsrefter en ik mocht de werkdag onderbreken voor een verkwikkende lunch aan de Brusselse vismarkt, waarvoor ik, bovenop de daartoe ontoereikende werkingstoelage, een subsidie ad hoc in ontvangst mocht nemen.

We kenden een moeizame start. Tijdens de ochtendvergadering waren we het nog altijd niet eens geworden hoe vernaculaire of vernacular vertaald moest worden: inheems, inlands, volks, endemisch, traditioneel, oorspronkelijk, regionaal, lokaal, autochtoon, vaderlands...? Laat staan dat er een definitie uit de bus kwam. Bovendien moesten we door een staking bij het openbaar vervoer - we zijn in België - de weg van de Wetstraat naar de vismarkt te voet afleggen.

De lunch maakte echter veel goed en mijn aangedikt budget bood de nodige ruimte voor een behoorlijk aantal al dan niet alcoholische verversingen voor, tijdens en na.

Bij het verlaten van het restaurant zette de Nederlandse delegatie vrolijk een polonaise in rond de waterpartij op de vismarkt. Een lichte onrust overviel mij. Wie het geografisch profiel van Brussel een beetje kent, weet dat het van de vismarkt tot de Wetstraat één langgerekte klim is en dat het dansen van polonaises bij de start niet de meest geschikte manier is om een vruchtbare middagvergadering in te zetten.

Toch kreeg ik iedereen mee met de belofte om onderweg in de *Mort Subite* aan de Warmoesberg nog even halt te houden voor een verfrissende geuze. Daar aangekomen, stelden we vast dat enkele leden tijdens de tocht achtergebleven waren, maar er was ook iets positiefs te melden: we waren het erover eens dat de *Mort Subite* een vernaculaire kroeg is en dat we het woord vernaculair misschien ongewijzigd konden behouden.

Inmiddels hadden we allen een flink stuk in onze kraagsteen. Nabij de Sint-Michiels-en-Sint-Goedelekathedraal, waar het standbeeld van Kardinaal Mercier staat, en met nog een venijnig klimmetje voor de boeg, draaiden de overgebleven Nederlanders en een paar Vlamingen rechtsaf naar het Centraal Station. Door die onbesuisde beslissing bleven een aantal documenten, boekentassen en overjassen op mijn dienst achter.

Kort daarop kreeg ik een bevordering, waardoor ik mij op een elegante manier aan de werkgroep kon onttrekken. Mocht u een Europees verklarend bouwkundig woordenboek kennen, kijkt u dan even of vernaculair er in staat? Waarschijnlijk als ‘vernaculaire architectuur’, een term die inmiddels ingeburgerd is en die de toets van een legendarische werkgroep heeft doorstaan.